

Heerlen

Voorstel

gemeenteraad

Vergadering:
gemeenteraad Heerlen

Heerlen,
28 mei 2019

Vergaderdatum:
26 juni 2019

Onderwerp
Visienota Burgerbetrokkenheid

Registratienummer:
BWV-19003773

Agendapunt:

Inleiding/aanleiding

Bij de afgelopen gemeenteraadsverkiezingen had de gemeente Heerlen met 44 procent het op één na laagste opkomstpercentage. Dat leidt tot de vraag naar (en zorg over) de democratische legitimiteit van het lokale bestuur in onze stad en hoe die voor de toekomst kan worden versterkt. In het coalitieakkoord is daarom de ambitie uitgesproken dat dit percentage in 2022 hoger is.

Het 'democratisch tekort' en 'de kloof tussen kiezer en bestuur', vragen om een antwoord van de overheid. Meestal gaat dat antwoord in de richting van meer participatie: de burger mee laten praten, mee laten beslissen, raadplegen, organiseren van informatiebijeenkomsten, meer aandacht voor interactieve beleidsvorming, burger- en wijkinitiatieven faciliteren, klankbordgroepen, burgerpanels, bedrijvenpanels.

Buurtorganisaties en inwoners gaven in diverse gesprekken aan dat zij een visie van de gemeente Heerlen op de versterking van burgerbetrokkenheid, missen. Ook werd in het overleg met de buurt(organisaties) herhaaldelijk een pleidooi voor meer burger- en overheidsparticipatie gehoord.

Het zijn deze ontwikkelingen en signalen die tot de voorliggende visienota hebben geleid.

In de visienota worden een aantal trends en ontwikkelingen geschetst, die ook in Heerlen voelbaar zijn. Als gevolg daarvan is er een toenemende behoefte aan een nieuwe verhouding tussen burgers en de lokale overheid. De nieuwe verhoudingen vragen om een rolverandering van de gemeente. Beleid en doelstellingen moeten niet langer alléén worden bepaald op het stadhuis maar daarbuiten, door wisselende coalities van inwoners, ondernemers, organisaties en gemeente. Méér samen, méér op basis van de vraag uit de samenleving en met méér eigen verantwoordelijkheid van inwoners.

Wij willen in deze ontwikkeling niet achter blijven en bewegen mee met de veranderde vragen en behoeften van onze inwoners. Samenwerking, partnerschap, minder regels en meer vertrouwen moeten van die verandering het resultaat zijn. Tegelijkertijd beseffen wij dat de toepassing van deze uitgangspunten bepalend is voor de legitimiteit van ons bestuur.

Vertrouwen en een helder verwachtingsmanagement zijn belangrijke succes- en faalfactoren bij alle vormen van burger en overheidsparticipatie. Het sleutelwoord daarbij

is 'communicatie'. Wat staat ter discussie? Wie wordt wel of juist niet betrokken bij de besluitvorming? Hoe wordt het (informatie)traject ingericht? En welke rol krijgen de participanten? Kunnen zij meebeslissen of worden zij alleen geïnformeerd? Een gebrek aan duidelijkheid hierover leidt tot verkeerde verwachtingen en dat is schadelijk voor de relatie met onze inwoners.

Een constructieve en open houding van ons als gemeente is bepalend voor het succes. In ons contact met onze inwoners moeten wij ons er terdege van bewust zijn, dat wij ten dienste staan van onze inwoners. En bij de uiteindelijke besluitvorming moet zichtbaar zijn dat hun inbreng is mee gewogen. Belangrijk is ook dat de inwoners tijdens het participatietraject regelmatig worden geïnformeerd over de voortgang, ook als het traject lang stil ligt.

Er is geen blauwdruk voor een succesvolle en foutloze aanpak. We moeten het daarom aandurven om op experimentele basis te werken. Nieuwe inzichten kunnen daarbij leiden tot een bijstelling of verandering van de aanpak.

Kader

Het meer betrekken van burgers en het beter communiceren met onze inwoners is een ambitie die als dwarsverband door het coalitieakkoord 'Samen doorbouwen met lef' loopt. Daarnaast bevatten onze eigen Inspraakverordening en een groot aantal wettelijke regelingen, bepalingen over de manier waarop burgers bij besluiten en het beleid van de gemeente moeten worden betrokken.

Kernthema:

Buurtgericht werken

Bevoegdheid

Met de 'Visienota Burgerbetrokkenheid' stelt de gemeenteraad de kaders vast voor de aanpak die moet leiden tot een versterking van burgerbetrokkenheid in Heerlen. De bevoegdheid om het beleidskader vast te stellen, ligt bij de gemeenteraad.

Voorstel

De visienota Burgerbetrokkenheid vast te stellen met de volgende uitgangspunten:

- bij de toepassing van burgerparticipatie wordt gekozen voor de hoogst haalbare trede op de burgerparticipatieladder.
- bij de toepassing van burgerparticipatie worden de 10 spelregels van de Nationale Ombudsman in acht genomen.
- bij de toepassing van overheidsparticipatie wordt gekozen voor de hoogst haalbare trede op de overheidsparticipatieladder.

Argumenten

1.1. Met de vaststelling van deze visienota wordt de basis gelegd voor een aanpak die moet leiden tot versterking van burgerbetrokkenheid in Heerlen.

Een heldere visie op de verschillende facetten van burgerbetrokkenheid moet ons helpen om op een goede en gestructureerde manier te komen tot meer betrokkenheid van onze inwoners bij hun buurt en stad. Het uitgangspunt voor onze visie is dat wij een betrouwbare netwerkpartner zijn die zo veel mogelijk ruimte en zeggenschap geeft aan de samenleving. Bij zaken waarbij de rechten van individuele burgers of een toereikend

niveau van zorg, ondersteuning of dienstverlening moet worden gegarandeerd, blijven we een regulerende overheid.

Tegenargumenten en risico's

Geen

Kosten en dekking

Nog te bepalen bij de vaststelling van het programmaplan.

Communicatie

In onze gesprekken hebben meerdere inwoners kenbaar gemaakt dat zij van de vastgestelde nota een afschrift willen ontvangen. Uiteraard komen wij aan dat verzoek tegemoet. Daarnaast hebben wij een 'stakeholdersoverleg' gevoerd met een aantal instellingen. Ook de deelnemers aan die gesprekken zullen een afschrift van die visienota ontvangen. Een artikel over het proces tot nu toe, hebben wij aangereikt bij de huis-aan-huisbladen en buurt- en wijkbladen. Daarnaast blijven we in gesprek met onze inwoners, ondernemers, verenigingen en instellingen tijdens het opstellen van het programmaplan.

Evaluatie

Na vaststelling van deze visie wordt door het college een programmaplan vastgesteld. Het programmaplan wordt een dynamisch document met concrete projecten en acties, waarin nieuwe inzichten leiden tot bijstelling of verandering. Met tussentijdse rapportages informeren we de gemeenteraad over de voortgang van het plan.

Planning, procedure en uitvoering

De versterking van burgerbetrokkenheid vormt een grote uitdaging. Deze uitdaging raakt alle beleidsvelden en moet op alle vlakken worden aangepakt: van strategie, beleid, organisatiecultuur en processen tot personeel. Meerdere projecten en inspanningen zijn nodig om van deze uitdaging een succes te maken. Om er voor te zorgen dat die projecten en inspanningen in hun onderlinge samenhang kunnen worden uitgevoerd, is gekozen voor een programmatische aanpak. Per 1 juli 2019 start de programmamanager die hiervoor verantwoordelijk is.

Na vaststelling van deze visie wordt door het college een programmaplan vastgesteld. Dit plan bevat de projecten en acties die worden uitgevoerd voor een versterking van de burgerbetrokkenheid. Daarnaast bevat het plan de doelstellingen en termijnen waarbinnen deze worden gerealiseerd. In het programmaplan wordt ook vastgelegd welk budget voor de uitvoering benodigd is.

Bijlagen

Bijlage I : Samenvatting van de gevoerde gesprekken

Bijlage II: Toepassing spelregels burgerparticipatie

Burgemeester en wethouders van Heerlen,

de secretaris a.i.,
M.L. Wilke

de wnd. burgemeester,
E.G.M. Roemer

Dit voorstel is digitaal ondertekend en is daarom niet voorzien van handtekeningen.

raadsbesluit

De raad der gemeente Heerlen;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 28 mei 2019 registratienummer BWV-19003773;

gezien het advies van de raadscommissie ;

besluit:

De visienota Burgerbetrokkenheid vast te stellen met de volgende uitgangspunten:

- bij de toepassing van burgerparticipatie wordt gekozen voor de hoogst haalbare trede op de burgerparticipatieladder.
- bij de toepassing van burgerparticipatie worden de 10 spelregels van de Nationale Ombudsman in acht genomen.
- bij de toepassing van overheidsparticipatie wordt gekozen voor de hoogst haalbare trede op de overheidsparticipatieladder.

Aldus besloten tijdens de vergadering van de raad der gemeente Heerlen van

de griffier,

de voorzitter,

drs. T.W. Zwemmer

E.G.M. Roemer